

Co si představuji pod slovem anotace

Často jako předpoklad ke zkoušce nebo jako podklad zápočtu ukládám *anotace* knih z doplňkové studijní literatury uvedené v sylabu nebo z jiných se mnou dohodnutých publikací. Míním tím něco, čemu se také říká *konspekt* nebo případně i *recenze*. Mám trochu překvapivý cíl, aby studenti něco četli, pokusili se rozumět, co čtou, přemýšleli o tom, a výsledek tohoto procesu, aby vrhli ve srozumitelné podobě na papír. Jsem příliš krutý? Zde je pár poznámek o tom, jak by měla vypadat anotace:

- Její nejbanálnější a skoro zbytečnou podobou je převyprávění obsahu knihy: „*autor v první kapitole pojednává o..., ve druhé kapitole se věnuje..., v následující kapitole se zabývá..., v závěru práce říká...*“ K tomu není třeba knihu číst. Stačí opsat v mírně upravené podobě text ze záložky, z knihkupeckých reklam a z obsahu knihy. Toto nechme školákům a novinářům. Pokud máte dojem, že musíte obsah touto formou sdělit, nemělo by to zabírat víc, než tak třetinu textu anotace.
- Daleko inteligentnější je sdělení jakou hlavní myšlenku autor hájí, co hájí a co popírá, jaké argumenty pro to používá, jaké nové informace (pro mne nové, v české souvislosti nové, z gruntu nové) přináší.
- Mimoto je nanejvýš žádoucí, aby anotace obsahovala zjistitelné údaje o autorovi: odborná cesta, působiště, názorový směr, škola, přijetí autora širší veřejností apod.
- O co se autor v knize opírá: vlastní výzkum, jiní pro něj důležití autoři a jejich díla jako prameny, jak s prameny pracuje?
- Jaká jiná díla téhož autora známe, v čem se liší a v čem shodují? Jaké je místo této publikace v autorově tvorbě?
- Kdo jiný a co napsal na stejné téma, jaké jsou tu shody a rozdíly?
- Čím kniha doplnila mně již známé informace, jaké nové pohledy na známé skutečnosti mi poskytla.
- Jaká místa v knize jsou sporná, nesrozumitelná, diskutabilní, co o tom lze zjistit jinde?
- Jak byla kniha recenzována v odborném tisku, v dennících?

- K jakému vědnímu oboru kniha patří a splňuje-li kritéria kvality odborné práce podle zásad obecné a speciální metodologie. Nebo jde o text vyjadřující nějaký názor, je výrazem souhlasu autora s některým náboženstvím?
- Jak je kniha vytištěná a svázaná, typograficky zvládnutá, jaké má ilustrace (jaký typ, jakou kvalitu, jak pomáhají pochopit text)
- Pokud se anotuje článek, o jaký časopis jde, kdo vydává, k čemu a pro koho je určen, jakou má periodicitu, v jaké rubrice článek vyšel, souvisí-li s nějakým tematickým blokem článků apod.? Podobně, když jde o příspěvek do sborníku nebo o kapitolu v monografii.